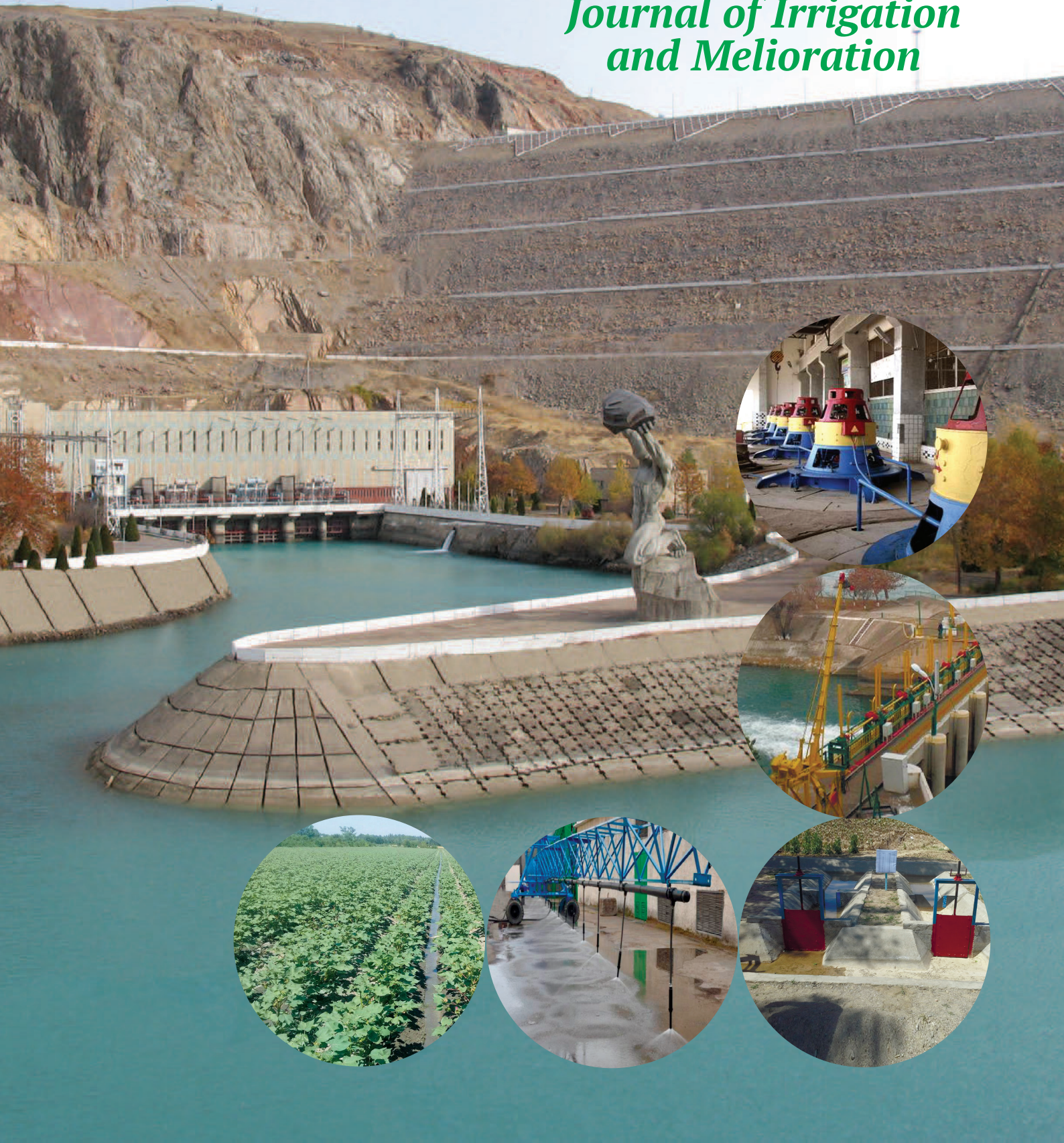

IRRIGATSIYA va MELIORATSIYA

№4(26).2021

*Journal of Irrigation
and Melioration*

СУВ ХЎЖАЛИГИ ИҚТИСОДИ ВА ЕР РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

- Ш.А. Муратов
Талабалар томонидан фанларни ўзлаштиришга оила даромади таъсирини
иқтисодий баҳолаш.....60
- А.Р. Нурназаров
Развитие рынка земли в восточно-европейских странах и опыт для Узбекистана.....65
- А.Р. Нурназаров
Предпосылки, критерии и принципы создания рынка земли сельскохозяйственного
назначения в Узбекистане.....70

СУВ ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИ УЧУН КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ

- G. Eshchanova
The developmet of competences via techniques for enhancing ESP
(english for specific purposes) vocabulary of learners.....76
- А.Р. Ходжанов, В.В. Маҳмудов
Қизлар спортини ривожлантириш масалалари.....80
- G. Eshchanova, U. Nullaev
The imrovement of ESP teaching via methodical provision at technical institution:
specializm-oriented english via agriculture.....83

UDC: 004.001. 89: 811

THE IMPROVEMENT OF ESP TEACHING VIA METHODOLOGICAL PROVISION AT TECHNICAL INSTITUTION: SPECIALIZM-ORIENTED ENGLISH VIA AGRICULTURE

G. Eshchanova - senior teacher, U. Nullaev - senior teacher
Tashkent Institute of Irrigation and Agricultural Mechanization Engineers

Аннотация

In the given article the ways that ESP combines subject matter and English language teaching is discussed. This approach can be highly motivating for students because students are able to apply what they learn in their English classes to their main field of study, whether it be law, computing, business, tourism, etc. Being able to use the vocabulary and structures that they learn in a meaningful context reinforces what is taught and increases their motivation. Nevertheless, ESP concentrates more on language in context than on teaching grammar and language structures. Additionally, the ways of teaching English in ESL classes and the importance of Teaching English for Specific Purposes especially Agriculture-related English are also illustrated.

Key words: ESP (English for Specific Purposes), Agriculture-related English, ESP learners, dictionary, specialty, specialism, EGP (English for General Purposes), vocabulary, matching, guessing words, gap fill, ESL (English as a Second Language).

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОБУЧЕНИЯ ESP ПОСРЕДСТВОМ МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ТЕХНИЧЕСКОМ УЧРЕЖДЕНИИ: АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК ОРИЕНТИРОВАННЫЙ НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ СПЕЦИАЛЬНОСТИ

Г.Эшчанова - старший преподаватель, У.Нуллаев - старший преподаватель
Ташкентский институт инженеров ирригации и механизации сельского хозяйства

Аннотация

В статье обсуждены способы, которые ESP объединяет предметную дисциплину и преподавание английского языка. Такой подход может быть мотивирующим для студентов, потому что они могут применять изученное на занятиях английского, в своей области деятельности, будь то юриспруденция, информатика, бизнес, туризм. Возможность использовать словарный запас и структуры, которые изучают в осмысленном контексте, укрепляет знания и повышает их мотивацию. Тем не менее, ESP больше концентрируется на языке в контексте, чем на преподавании грамматики и языковых структур. Кроме того, показаны способы преподавания английского языка в классах ESL и её важность для конкретных целей, особенно английского языка, связанного с сельским хозяйством.

Ключевые слова: (английский для специальных целей) ESP, английский ориентированный на сельское хозяйство, пополняющий словарный запас, специальность, английский для общих целей, сопоставление, заполнение пропущенных мест, (английский как второй язык) ESL.

ТЕХНИК МУАССАСАДА УСЛУБИЙ ЁРДАМ ОРҚАЛИ ESP ТАКОМИЛЛАШТИРИШ: ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИХТИСОСЛИГИГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН ИНГЛИЗ ТИЛИ

Г.Эшчанова - катта ўқитувчи У.Нуллаев - катта ўқитувчи
Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти

Abstract

Мақолада ESP фан ва инглиз тилини ўқитишни бирлаштириш усуллари муҳокама қилинади. Бу ёндашув талабалар учун жуда рағбатлантирувчи бўлиши мумкин, чунки талабалар инглиз тили дарсларида ўрганганларини ўзларининг асосий таълим соҳаларида, хоҳ у ҳуқуқ, информатика, бизнес, туризм ва ҳоказоларда қўллашлари мумкин. Луғат ва тузилмалардан фойдаланиш имконияти уларга ўргатилган билимларни мустаҳкамлайди ва уларнинг мотивациясини оширади. Бироқ, ўқитишда ESP грамматика ва тил тузилмаларини ўргатишдан кўра контекстда тилга кўпроқ эътибор беради. Шунингдек, ESL синфларида инглиз тилини ўргатиш усуллари ва инглиз тилини аниқ мақсадларда, айниқса, қишлоқ хўжалигига оид инглиз тилини ўргатишнинг аҳамияти ифодаланади.

Таянч сўзлар: (Махсус мақсадлар учун инглиз тили) ESP, инглиз тили қишлоқ хўжалиги йўналишида, луғатни ривожлантириш, мутахассислик, умумий мақсадлар учун инглиз тили, таққослаш, бўш жойларни тўлдириш, (инглиз тили иккинчи тил сифатида) ESL.

Introduction. It is not a secret to anyone that English language is being widely used in all spheres of life. English language can be explored in two ways: EGP (English for General Purposes) and ESP (English for Specific English). From the point of view how English language should be taught at non-philological or ESP Institution, it is important to think about the students needs and outcomes (Fig.1). First of all, it is undeniable fact that ESP is much more effective for students, learning English for different purposes, such as English for Business, English for Medicine, English for Management and others. As our ESP teachers work at Tashkent Institute of Irrigation and Agricultural Mechanization Engineers, our students prefer Agriculture-oriented English as it provides with skills that meet the requirements of labor market [1,2,3,4].

The Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan dated February 7, 2017 N^o PD-4947 "On the Strategy for the Further Development of the Republic of Uzbekistan" and December 10, 2012 N^o PD-1875 "On Measures for Further Improvement" system of teaching foreign languages" Decree of the Government of the Republic of Uzbekistan N° 124, dated May 8, 2013" On approval of the state standard of education in foreign languages of the continuous education system ", Action strategy February 3, 2021" Five priority directions of development of the Republic of Uzbekistan for 2017-2021 " on the basis of Resolution N^o PD-6155 "On the State Program for the Implementation of Education", as well as other regulations in this area. In all higher educational institutions a number of activities are carried out on the basis of tasks to ensure the quality of education [5,6].

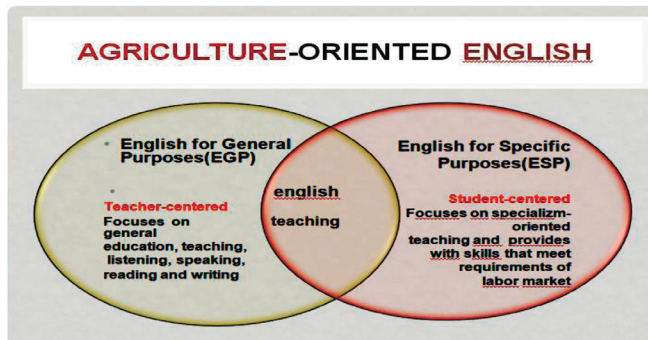

Fig.1. Marginal influence of factors influencing the rate of mastery of subjects by students

Material and methods. Thinking carefully about the etymology of the term agriculture, it is important to mention about from what language the term "Agriculture" was taken and what it means. The word "agro" is a Latin word, which means the cultivation of fields in order to grow crops. Writing about the role of agriculture in our life, it is interesting to note that Agriculture is the art and science of cultivating the soil, growing crops and raising livestock. It includes the preparation of plant and animal products for people to use and their distribution to markets. Agriculture provides most of the world's food and fabrics. Cotton, wool, and leather are all agricultural products. Besides that, agriculture also provides wood for construction and paper products. (Fig 2), [7, 8, 9, 10].

While informing the importance of agriculture, it is essential to teach basic knowledge about the process of Agriculture. It starts from Preparation of Soil, Sowing, Adding fertilizers, Irrigation, Protecting from weeds, Harvesting and ends with Storage.(Fig 3), [11, 12, 13, 14].

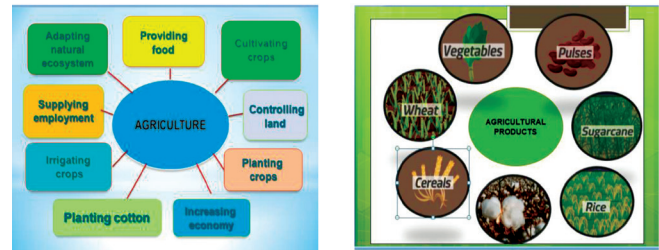

Fig.2. Agriculture and Agricultural products

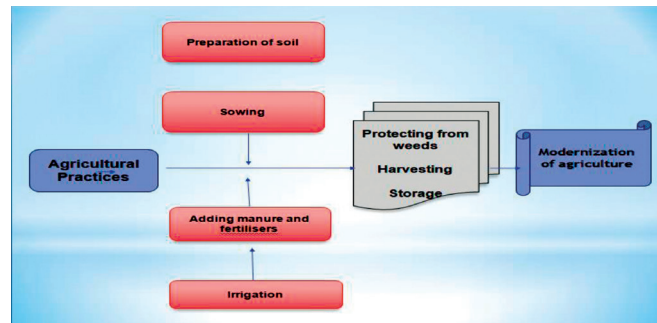

Fig.3. Agricultural practices

Further and even more importantly, we should have a clear picture about the relationship of Agriculture and Environment, as environment can effect to agriculture due to Global warming, Heavy rain falls, Floods and Land Sliding and others [15, 16, 17, 18].

It is important to suggest that effective methods on teaching Agriculture include the following:

- 1.Task-based projects;
- 2.Group Discussions;
- 3.Panel discussions;
4. Digital Illustrations;
- 5.Problem-solving;
- 6.Video/ audio Recording;
- 7.Lecture;
- 8.Laboratory;
- 9.Field trips
- 10.Survey

Any time students practice English, they will probably need to use Present Tenses for the actions in agriculture as a revision of grammar through the content. Definitely, verb is the main part of speech, that shows the tense. Let's observe the usage of the verb PLANT in four Present tenses such as Present Simple, Present Continuous, Present Perfect and Present Perfect Continuous. It is known to everyone that Present Simple is used to talk about:

- 1.Permanent situations;
- 2.Things,which happen often or repeatedly;
- 3.Facts of nature or science;
- 4.Timetables.

Talking about the structure, it is important to mention about the formation of positive, negative and question forms:

1) For using positive form, it should be followed Subject plus Verb1 plus Object. In the third person singular it is important to remember about adding -s,-es endings to Verb1.

2) In negative form, usually auxiliary verbs do and does are used. While forming negative sentence, it is enough to add particle "not" to auxiliary verbs such as do and does.

3) In question form, usually put do and does should be

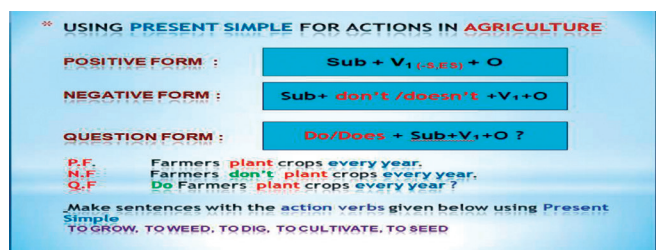

Fig.4. Use of Present Simple in teaching Agriculture

placed before the subject.(Fig.4).

It is clear that Present Continuous is used to talk about:

1. Something that is happening in progress now.; 2. Changes and developments; 3. Temporary situations.

It is important to know that all continuous tenses require TO BE and Verb 1 and ing.

1) In positive form: Subject plus auxiliary verb to be plus Verb1 plus ing. 2) In negative form “not” is added to auxiliary verb. 3) In question form the place of to be before the subject. (Fig.5)

Fig.5. Use of Present Continuous in teaching Agriculture

It is clear that Present Perfect is used to talk about: 1. Actions, which started in the past and continue now; 2. Actions in the past when the time is not finished; 3. Recent events, which are related to the present [18, 19, 20, 21].

In this tense the structure formation is the following :

1) Subject plus auxiliary verbs have and has plus Verb3 (past participle).
2) In negative form “not” is added to auxiliary verbs.
3) In question form we put have and has before the subject. (Fig.6).

Fig.6. Use of Present Perfect in teaching Agriculture

It is clear that Present Perfect Continuous is used to talk about:

1. Actions that started in the past and are continuing now;
2. When the results of a recent activities are mentioned;
3. When the repetition or duration of an action is emphasized.

For the formation the following structures should be used:

1) In positive form Subject plus auxiliary verbs have and has plus been (which is the third form of to be) plus Verb1 and ing.
2) In negative form “not” is added after auxiliary verbs auxiliary verbs have and has.
3) In question form the places of Have and Has are before the subject. (Fig.7), [22, 23, 24]

Results and Discussion. Additionally, some information about effective techniques in ESP teaching, especially, agriculture-related vocabulary. It is preferable for students to improve specialism-related terms through the activities such

Fig.7. Use of Present Perfect Continuous in teaching Agriculture

as matching the words with suitable nouns and distribution of terms into categories and gap filling tasks would be beneficial for learners in enhancing vocabulary skills.(Fig.8), [25, 26, 27].

Fig.8. Effective techniques in ESP teaching

Conclusion. By way of conclusion, it can be suggested that from the apart from techniques outlined above, self-assessment for Checking comprehension for ESP learners can be effective as well. It is important to harmoniously implement technological processes at different stages of learning English using information and communication technologies. For this, it is advisable to use different simulation. In the course of the study, it was found that the analysis of modeling results works according to the technology of “cooperative learning”. To develop the communication skills of students in English with the help of information and communication technologies, a special group was invited to study the problem “Technical inspection of agricultural machinery”. 3As the object of the global problem, the audience chose the topic related to an environmental problem associated with agriculture and crop cultivation. The project “We Comply with Safety Rules” was organized in the form of video discussion. According to him, representatives of various groups expressed their views on the solution of environmental problems in the cultivation of crops and in this regard. In the course of the video discussion, recommendations were prepared for the agro-security authorities, which reflected the ways of solving the problems studied. Taking into account these results, it was concluded that the design method is relevant in the educational process and develops the direction of communication.

Agriculture should be taught in elementary and junior high schools, according to agricultural educators. Teachers in elementary and junior high schools, on the other hand, found it difficult to teach agriculture. When elementary and junior high school instructors tried to include agriculture into their lessons, they used outmoded resources and taught old beliefs. Although many factors contribute to the difficulties instructors encounter in successfully integrating agriculture into their

classes, teacher attitudes and schema about agriculture are likely to have an impact on whether or not they teach agriculture. If instructors are more likely to teach subject and

engage in activities that they believe will benefit their pupils, a study of what elementary and junior high teachers think and believe about integrating agriculture is necessary.

References

1. Heinle and Heinle publishers 2018. Teaching and learning Vocabulary. I.S.P Nation. Scot Thornbury.Pp.213-217.United Kingdom.
2. Brown, Jim 2017.Vocabulary:Learning to be imprecise. Modern English Teacher. Pp.216-221.USA.
3. Dale, E. and O'Rourke,J.2016.Techniques of teaching Vocabulary. Field Enterprises , Pp.209-213.Chicago
4. Russell, E. B. (2016). Attracting youth to agriculture. Journal of Extension, Pp.287-292.,UK
5. Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № 3, Pd-4947 dated February 7, 2017 "On the Strategy of Actions for the Further Development of the Republic of Uzbekistan". Collected Legislation of the Republic of Uzbekistan, Tashkent. 2017, №. 6, Article 70, №. 20, 354 - Article 23, Article 448.
6. Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF-6155, dated February 3, 2021 "On the State Program for the Implementation of the Strategy of Actions in Five Priority Areas of Development of the Republic of Uzbekistan in the " Year of Development of Youth Support and Public Health " Tashkent-2021.
8. Trexler, C. J., & Heinze, K. L. (2018). Prospective elementary teachers understandings of pest-related science and agricultural education benchmarks. Journal of Agricultural Education, Pp.245-250,UK.
9. In F. M. Newmann (Ed.), Authentic achievement: Restructuring schools for intellectual quality, Pp. 21-48, UK.
10. San Francisco, CA: Jossey-Bass. Trexler, C. J., & Hikawa, H. (2027). Elementary and middle school agriculture curriculum development: An account of teacher struggle at countryside charter school. Journal of Agricultural Education, Pp.54-64.,UK.
- 11.Trexler, C. J., Johnson, T., & Heinze, K. (2017). Elementary and middle school teacher ideas about the agri-food system and their evaluation of agri-system stakeholders' suggestions for education. Journal of Agricultural Education, Pp.30-38.,USA
12. Winther, A. A., Volk, T. L., & Shrock, S. A. (2017). Teacher decision making in the 1st year of implementing an issuesbased environmental education program: A qualitative study. The Journal of Environmental Education, Pp, 27-33.UK.
- 13.Frick, M., Birkenholz. R., & Machtmes, K. (2018). Rural and urban adult knowledge and perceptions of agriculture. Journal of Agricultural Education, Pp. 44-53.,UK.
14. Gall, J. P., Gall, M. D., & Borg, W. R. (2016). Applying educational research: A practical guide.Pp.156-160. New York: Longman.
15. Glesne, C. (2014-2018). Becoming qualitative researchers: An introduction. Pp.234-238.New York: Longman.
- 16.Grossman, P., Wineburg, S., & Beers, S. (2019). Introduction: When theory meets practice in the world of school. In S. Wineburg and P. Grossman (Eds.) Interdisciplinary curriculum: Challenges to implementation. Pp. 1-16.,UK
- 17.New York: Teachers College Press. Hillison, J. (2016). Agriculture in the classroom: Early 1900s style. Journal of Agricultural Education, Pp. 11-18.,UK
- 18.Humphrey, J. K., Stewart, B. R., & Linhardt, R. E. (2019). Preservice elementary education majors' knowledge of and perceptions toward agriculture. Journal of Agricultural Education, Pp.27-30.,UK
19. Ivanitskaya, L., Clark, D., Montgomery, G., & Primeau, R. (2016). Interdisciplinary learning: Process and outcomes. Innovative Higher Education, Pp. 95-111.,USA
- 20.Lockwood, J. A. (2017). Agriculture and biodiversity: Finding our place in this world. Agriculture and Human Values,p. 365-370.,UK.
21. Terry, R., Herring, D. R., & Larke, A. L. (2018) Assistance needed for elementary teachers in Texas to implement programs of agricultural literacy. Journal of Agricultural Education, Pp. 51-60. USA.
22. Trexler, C. J., & Suedi, M. (2016). Perceptions of agriculture as a context for elementary science teaching: A case of change in Sanilac County, Michigan. Journal of Agricultural, 2016 USA. 7.Education, 39(4), Tschannen-Moran, M., Woolfolk Hoy, A., & Hoy, W. K. (2018). Teacher efficacy: Its meaning and measure. Review of Educational Research, Pp.218-222,UK.
23. Melnikov, M.V. Formation of speech competence of future engineers in the process of teaching English using a psycholinguistic formula: for example, a technical university: dis. for a job. learned. step. Cand. ped. science: 13.00.08 / Melnikov Maxim Vladimirovich. - Ulyanovsk, 2011. -- 329 p.
24. Karabaeva I.Z., Riskulova K., Ubaidullaevich A.M., Turaevna I. Yu., Ravshanovna P.N. (2020). The role of electronic pedagogical tools in higher education. Journal of Critical Reviews. Innovare Academics Sciences Pvt. LLC <https://doi.org/10.31838/jcr.07.05.80>
25. Ismailova Z., Ergashev B. (2019). New information and communication technologies in the education system. In E3S Web of Conferences (Vol. 135) EDP Sciences.<https://doi.org/10.1051/e3sconf/201913504077>
26. Karabaeva Z., Raksimovich B. (2019). The use of innovative technologies in the formation of professional competencies of students. International Journal of Engineering and Advanced Technology, 9 (1), 6898-6902. <https://doi.org/10.35940/ijeat.A2996.109119>
27. Karabaevna Z., Musurmanova A., Khamroevich R. (2019). Improving the competence of future teachers of vocational education based on modular-rating training. International Journal of Engineering and Advanced Technology, 9 (1), 6903-6906. <https://doi.org/10.35940/ijeat.A2997.109119>

"Irrigatsiya va melioratsiya" илмий-техник журнали Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2015 йил 4 мартда рўйхатдан ўтказилган (гувоҳнома №0845).

Журнал муассислари: Ўзбекистон Республикаси Сув ҳўжалиги вазирлиги, Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш муҳандислари институти. Халқаро стандарт серия рақами - ISSN 2181-1369. "Irrigatsiya va melioratsiya" илмий-техник журнали Ўзбекистон Республикаси Олий аттестация комиссияси Президиумининг 2015 йил 22 декабрдаги №219/5-сонли қарори билан 05.00.00 - Техника фанлари, 06.00.00 - Қишлоқ ҳўжалиги фанлари, 08.00.00 - Иқтисодиёт фанлари бўйича диссертация натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган. "Irrigatsiya va melioratsiya" илмий-техник журнали бир йилда 4 марта – ҳар чорак якунлари билан чоп этилади. Мақолаларини чоп этувчи муаллифлардан мақолалар учун тўловлар талаб этилмайди.

1. ЭТИКА МЕЪЁРЛАРИ ВА МУАЛЛИФЛИК ҲУҚУҚИ

Тахририятга тақдим этилган материаллар илгари бошқа нашрларда чоп этилган ёки бошқа нашрларда кўриб чиқилаётган бўлмағли керак. Шунинг учун муаллиф тахририятга ушбу шаклда нашр этиш учун тақдим этган материалларини барча ҳаммуаллифлар ва иш бажарилган ташкилот номидан қафолатлашиш керак. Нашрга қабул қилинган мақолани журнал тахририятининг ёзма розилигисиз уларни бошқа тилларга таржима қилиб тақдоран чоп этмаслик қафолатини олади. Шунингдек, муаллиф журналининг этика меъёрлари билан танишганлиги, розилиги ва келтирилган барча масъулиятларни зиммасига олганлигини тасдиқлаши керак.

"Irrigatsiya va melioratsiya" илмий-техник журнали eLIBRARY.RU – Россия илмий иқтибослик индекси (РИНЦ) базасига киритилганлиги ва бошқа йирик нашриётлар билан ҳамкорлик алоқаларини кенгайтираётганлиги учун мақолалар истисносиз журналининг веб-саҳифасида очиқ эълон қилинади.

2. "IRRIGATSIYA VA MELIORATSIYA" ИЛМИЙ-ТЕХНИК ЖУРНАЛИДА ЁРИТИЛУВЧИ МАВЗУЛАР:

- Ирригация ва мелиорация;
- Гидротехника иншоотлари ва насос станциялари;
- Ирригация ва мелиорация ишларини механизациялаш;
- Қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш;
- Қишлоқ ва сув ҳўжалигини электрлаштириш ва автоматлаштириш;
- Сув ҳўжалиги иқтисоди ва ер ресурсларидан фойдаланиш;
- Сув ҳўжалиги соҳаси учун кадрлар тайёрлаш;
- Ирригация ва мелиорация соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар.

"Irrigatsiya va melioratsiya" илмий-техник журнали тахририяти умумий шарҳдан ва ахборот шаклидаги илмий мақолаларни нашр учун қабул қилмайди. Тахририятга тақдим этилаётган кўлэзма бўйича муаллиф илмий-тадқиқот иши олиб бораётган ташкилот раҳбариятининг йўлланма хати, мақолани чоп этиш мумкинлиги ҳақидаги эксперт хулосаси ҳамда тақриз бўлиши керак.

3. МАҚОЛАНИНГ ЁЗИЛИШ ТИЛИ, ТУЗИЛИШИ ВА ТАРҚИБИ

Мақолалар ўзбек, рус ва инглиз тилларида қабул қилинади. Мақола кенг омма учун тушунарли тилда, грамматика қоидаларига амал қилган ҳолда ёзилган бўлиши керак. Мақола ўзида муайян илмий тадқиқотнинг тугал ечимларини ёки унинг босқичларини ифодалаш зарур. Сарлавҳа мақоланинг мазмуни тўғрисида ахборот бера олиши, имкон қадар қисқа бўлиши ва умумий сўзлардан иборат бўлиб қолмаслиги керак. Одатда илмий мақолада қуйидагилар бўлиши керак:

- универсал ўлик таснифи (УЎТ), мақоланинг сарлавҳаси (уч тилда), аннотацияси (уч тилда), таянч сўзлар (уч тилда), кириш, кўриб чиқилаётган муаммонинг ҳозирги ҳолатининг таҳлили ва манбааларга ҳаволалар, масаланинг қўйилиши, ечими усули (услуглари), натижалар таҳлили ва мисоллар, хулоса, фойдаланилган адабиётлар рўйхати, муаллиф(лар) тўғрисида маълумот.

Мақолада одатда қабул қилинган атамалардан фойдаланиш, янги атама киритилганда, албатта уни аниқ асослаб бериш керак. Физик катталиқларнинг ўлчов бирликлари Халқаро ўлчамлар тизими (СИ) га мос бўлиши керак. Журналга илгари эълон қилинмаган мақолалар қабул қилинади. Мақолада муаллиф ўзининг ишларига ҳаволалар сони ҳаддан зиёд ошириб юбормаслиги, кўпи билан 20–25 фоизгача бўлиши тавсия этилади. Агар ўз ишига ҳаволалар сони кўпайиб кетса, бу ҳолатни асослаб бериши керак. Тахририят кўчирмачилик (плагиат), ўзгаларнинг ишларини ўзлаштириб олишга салбий қарайди. Шунинг учун муаллифлардан ишга жиддий муносабатда бўлиши ва ҳавола қилиш қоидаларига қўйилганини: квадрат қавс ичида библиографик ҳаволани қўйишни ёддан чиқармаслиги сўралади.

4. МАҚОЛАГА ҚўЙИЛАДИГАН ТЕХНИК ТАЛАБЛАР

Мақоланинг сарлавҳаси, муаллиф (лар) ва у(лар)нинг лавозими, илмий даражаси ва иш жойи, аннотация, таянч сўзлар (уч тилда) бир устунда ёзилади. Мақоланинг қолган матнлари икки устунда ёзилади. Мақола MS Word 2003–2010 матн муҳарририда ёзилиши ва қуйидаги кўрсаткичларга мувофиқ қатъий расмийлаштирилиши керак: - А4 форматда, матн саҳифасининг чеккалари 2 см. дан жойи қолдирилади, Times New Roman шрифтида, мақола учун шрифт ҳажми - 12 пт, жадваллар бундан мустасно, жадваллар учун шрифт ҳажми - 10 пт, қатор оралиғи - 1,15 интервал, матн саҳифа кенглиги бўйича текисланади, хат боши - 1 см ("Tab" ёки "Пробел" тумаларидан фойдаланмасдан).

Қуйидагиларга рухсат этилмайди:

- саҳифаларни рақамлаш, матнда саҳифани автоматик бўлишдан фойдаланиш, матнда автоматик ҳаволалардан фойдаланиш, автоматик бўғин кўчириш, камдан-кам ҳолларда ишлатиладиган ёки қисқартма ҳарфларни қўлаш.

Жадваллар MS Word дастурида ёзилади. Жадвалнинг тартиб рақами ва номи жадвалнинг юқорисида ёзилади.

Графикли материаллар (рангли расмлар, диаграммалар, фотосуратлар) ўзида тадқиқотнинг умумлаштирилган материалларини ифодалаш керак. Графикли материаллар юқори сифатли бўлиши керак, агар зарурат туғилса, тахририят ушбу материалларни алоҳида файлда 500 dpi дан кам бўлмаган ўлчамда jpg форматда тақдим этишни талаб қилиши мумкин. Графикли материалнинг номи ва тартиб рақами пастки қисмда келтирилиши зарур.

Формулалар ва математик белгилар MS Wordда ўрнатилган форматли муҳаррирда ёки MathType муҳаррири ёрдамида бажарилиши керак.

Жадваллар, графикли материаллар кўрсатилган майдондан чиқиб кетмаслиги лозим.

Таянч сўзлар (ўзбек, рус, инглиз тилларида) – 5–10 та сўз ва иборалардан иборат бўлиши керак. Таянч сўзлар ва иборалар бир-биридан вергул билан ажратилади. Келтирилган таянч сўзлар тадқиқот мавзусини жуда аниқ акс эттириши шарт.

Аннотация (ўзбек, рус, инглиз тилларида) – аннотация ҳажми 250 та сўздан иборат бўлиши ва мақоланинг тузилишини қисқача ифодаловчи, ахборот шаклида берилиши керак ва 10–15 қатордан кам бўлиши мумкин эмас.

Кириш. Кириш қисмида тадқиқотларнинг долзарблиги ва объекти тавсифланади. Дунё олимлари томонидан чоп этилган илмий мақолаларнинг таҳлили келтирилади. Чоп этилган адабиёт манбаларида қўйилган илмий изланишларнинг ечими йўқлиги тасдиқланган ҳолда муаллифнинг илмий ишлари қайси олимларнинг ишига асосланганлиги кўрсатилади.

Ечиш усули (ёки услублари). Бундан танланган усул батафсил тавсифланади. Келтирилган ёки қўлланилган услуб бошқа тадқиқотчилар учун ҳам тушунишига қулай бўлиши керак.

Натижалар ва намуналар. Натижаларни асосан жадваллар, графиклар ва бошқа суратлар кўринишида келтириш тавсия этилади. Ушбу бўлим олинган натижаларни таҳлил қилиш, уларни шарҳлаш, бошқа муаллифларнинг натижалари билан солиштиришни ўз ичига олади. Натижаларда илмий-тадқиқотлар натижалари қисқача умумлаштирилади. Натижалар тадқиқотнинг объекти параметрлари ўртасидаги муносабатлар муаллифлар томонидан белгиланган мақоланинг асосий илмий натижаларини умумлаштирувчи, сонли хулосаларни ўз ичига олади. Натижалар мақола бошида қўйилган вазибалар билан мантиқан боғланган бўлиши керак.

Хулоса. Илмий ишларининг қисқа натижалари келтирилади, уларнинг ичида изланишнинг усули, янги ечими, амалиётда қўлланишнинг натижалари иқтисодий ва бошқа кўрсаткичлар бўлиши керак.

Адабиётлар. Адабиётлар рўйхати 20 тадан кам бўлмаган манбалардан иборат бўлиши керак, топилиши қийин бўлган ва норматив ҳужжатлар, бундан ташқари интернет манбаларида келтирилган ҳаволалар (даврий ҳужжатлар ҳисобга олинмайди) бундан мустасно.

Адабиётлар рўйхатига дарсликлар, ўқув қўлланмалари киритиш мумкин эмас. Кўпчилик адабиётлар инглиз тилида сўзловчи халқаро китобхонлар учун очиқ ва тушунарли бўлиши керак. Манбаларнинг аҳамиятлилигига қаттиқ талаблар қўйилади.

Барча манбалар мақоланинг ички қисмида рақамланган ҳавола тарзида берилиши керак. Матндаги ҳаволалар квадрат қавс ичида (масалан, Т.Султанов [7], [9, 10]) келтирилади. Барча манбаларга матнда ҳаволалар берилиши керак, акс ҳолда мақола қайтарилмайди.

Муаллиф (лар) ҳақида маълумот: фамилияси, исми, отасининг исми, лавозими, илмий даражаси ва иш жойи. Ушбу маълумотлар мақола тақдим этилган ўзбек/рус тилида ҳам, инглиз тилида ҳам келтирилиши ҳамда мақоланинг охирида – адабиётлар рўйхатидан кейин жойлаштирилиши керак.

Юқоридаги талабларга жавоб бермайдиган мақолалар кўриб чиқишга қабул қилинмайди ва чоп этишга тавсия қилинмаган мақолалар муаллифларга қайтарилмайди.

Мақолаларда келтирилган маълумотларнинг ҳаққонийлигига муаллиф(лар) жавобгардир.

Тахририят манзили: 100000, Тошкент шаҳри, Қори-Ниёзий кўчаси, 39. Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш муҳандислари институти,

11-бино, 301-хона. Тел.: +99871 237-19-78 E-mail: i_m_jurnal@tiame.uz, <https://uzjournals.edu.uz/tiame/>

ТАХРИРИЯТ

